

Ympäristöministeriö

Kirjaamo

Päiväys/Datum

20.01.2022

Dnro/Dnr

TRAFICOM/583182/04.04.05.03/2021

Viite/Referens

VN/16951/2020

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Liikenne- ja viestintävirasto (jäljempänä Traficom) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien luonnosta keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö on osoittanut Traficomille fossiilittoman liikenteen tiekartan valmisteluun, toimeenpanoon ja seurantaan liittyviä tehtäviä sekä Euroopan komission 55-valmiuspaketin liikennettä koskevien aloitteiden käsittelyä tukevia tehtäviä. Lisäksi Traficom osallistuu sekä alueelliseen että valtakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön ja tukee ilmastotyötä maakunnissa, kaupunkiseuduilla ja koko Suomessa. Näin ollen Traficomilla on keskeinen ja sitoutunut rooli edistää omalta osaltaan liikennesektorin ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Yleisesti Traficom pitää taakanjakosektoria koskevaa ilmastosuunnitelmaa ja siinä esitettyä toimenpideohjelmää kattavana ja kunnianhimoisena kokonaisuutena. Traficom yhtyy liikenteelle esitettyihin lisätoimiin, jotka muodostavat päästövähennyspolun liikennesektorin omaan tavoitteeseen puolittaa kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vuoteen 2030 mennessä, vuoden 2005 tasoon verrattuna. Traficom haluaa kuitenkin korostaa toimien kiireellisyyttä. Erityisesti rahoituspohjan varmistaminen fossiilittoman liikenteen tiekartan ensimmäisen ja toisen vaiheen toimille olisi tärkeää, jotta päästövähennyksiin päästään ennakoitavalla ja järjestelmällisellä tavalla. Myös toimien päästövaikutusten seurantaan tulee panostaa, sillä arviot erityisesti toiseen vaiheeseen kuuluvien kokonaisuuksien, kuten etätyön edistämisen, päästövähennyspotentiaaleista vaihtelevat suuresti. Epävarmuutena tulisi lisäksi huomioida EU-tason päätöksenteon ja toimien mahdolliset viiveet, etenkin koskien uutta tieliikenteen ja rakennusten päästökauppaa, jonka on suunnitelmassa arvioitu kattavan lähes kolmasosan liikennesektorin päästövähennyksistä vuonna 2030. Edellä mainittujen haasteiden ja riskien hallitseminen edellyttää mm. toimintaympäristön ajantasaista seurantaa sekä varasuunnitelman laatimista täydentävistä tai vaihtoehtoisista korvaavista toimista.

Henkilöautoilun kehityksen suhteen Traficom haluaa nostaa esiin kaksi seikkaa, joihin liittyy runsaasti päästövähennyspotentiaalia mutta verrattain suuria epävarmuuksia ja joiden seuranta on tärkeää sekä perusennusteen lähtötason että lisätoimien mukaisen politiikkaskenaarion tapauksissa. Ensiksi, henkilöautojen suorite on päästövaikutusten kannalta keskeinen tekijä. Fossiilittoman liikenteen tiekartan taustalla olevien päästövähennysskenaarioiden mukaan liikenteen päästöjen puolittaminen ei ole mahdollista, mikäli liikenteen suoritteet edelleen kasvavat entiseen tapaan. Tämän vuoksi kestävä liikenteen edistäminen erityisesti

kaupunkiseuduilla on ensiarvoisen tärkeää, ja siihen tulisi kiinnittää erityistä huomiota henkilöautosuoritteiden hallitsemiseksi. Toiseksi, ensirekisteröityjen henkilöautojen käyttövoimissa sähkökäyttöisten osuus on kasvanut ennakoitua nopeammin. Paitsi perusennusteeseen myös lisätoimet käsittävän politiikkaskenaarioon verrattuna todellinen kehitys saattaa jatkaa tätä nopeampaa käyttövoimamuutoksen kasvu-uraa, millä olisi suotuisa vaikutus liikenteen päästökehitykseen.

Traficom esittää myös huomion siitä, että liikenteen toimenpiteiden suorita kustannuksia tai julkistaloudellisia vaikutuksia ei ole kaikin osin tuotu riittävän kattavasti esiin. Liikenteen toimenpiteiden taloudellista arviointia olisi tarpeen syventää, myös toimenpiteiden yhteiskuntataloudellisuuden näkökulmasta. Näiden lisäksi suunnitelman liikenteen toimenpiteillä on myös liikennejärjestelmän kokonaisuuteen liittyviä vaikutuksia, esimerkiksi verkon välityskyvyn osalta, jotka olisi hyvä arvioida jatkossa tarkemmin.

Lopuksi Traficom haluaa kiittää suunnitelman vaikutusarvion kattavuutta ja valmistelutyön osallistavuutta. Traficom pitää tärkeinä laajempien taloudellisten, ympäristö-, terveys- ja sosiaalisten vaikutusten huomioimista päästö- ja kustannusarvioiden rinnalla. Lisäksi eri sidosryhmien kuuleminen ja osallistaminen tukevat sitä, että ilmastotoimien jatkovalmistelussa voidaan huomioida niiden hyväksyttävyyttä sekä oikeudenmukaisuus- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia niin eri toimialojen, työntekijöiden kuin kansalaisten osalta.

Jarkko Saarimäki
Ylijohtaja

Heidi Auvinen
Erityisasiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 20.1.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomien kirjaamosta.